

majoritní společnosti v kontrastu s východní kulturou minority nám členové menšin a imigračních skupin nastavují v těchto studiích zrcadlo, které reflektuje jejich vnímání naší jinakosti. Přestože se v rámci této reflexe setkáváme s rozličnými stereotypy, některé výroky objevující se nezávisle na sobě u různých etnik bez ohledu na jejich východní kulturní pozici vybízejí k zamyšlení (např. neupravenost Čechům přisuzovala nejen balkánská etnika, ale také Vietnamci).

Nepochybným kladem je také velká rozmanitost zkoumaných etnik a to nejen pro komparaci a formulování závěrů. Svou rozmanitostí otevírá tato práce problematiku v tomto kontextu doposud zcela nezkoumaných etnik (jako jsou nigerijská ekonomická či běloruská politická emigrace).

Knihu nelze než doporučit nejen všem sociálním vědcům a studentům zabývajícím se danou problematikou, ale také všem těm, kteří přicházejí do styku s kulturní jinakostí (úředníkům, učitelům, apod.). Těm prvním kniha nabízí informace o aktuálních etnických procesech probíhajících v naší společnosti, těm druhým umožní nahlédnout na svět očima „těch druhých“, což je pohled, který je celé naší společnosti nepochybně velmi zapotřebí.

Martin Heřmanský

ETHOANTHPOΠO3YM / ETHNOANTHROPOZOOM

Journal of the Department
of Ethnology, Institute
of Geography, Faculty of
Natural and Mathematical
Sciences, University of St.
Cyril and Methodius, Skopje,
Makedonie 2/2002-3/2003.

Sborník studií *EthoAntpono3ym/EthnoAnthropoZoom*, vydávaný s roční periodicitou Katedrou etnologie Geografického ústavu Fakulty přírodních a matematických věd Univerzity Sv. Cyrila a Metoděje ve Skopje, představuje nejvýznamnější periodikum zaměřené na etnologii, antropologii a folkloristiku v Makedonské republice. Sborník je vydáván i v elektronické podobě s pomocí Institute Open Society – Macedonia (<http://iunona.pmf.ukim.edu.mk/etnoantropozum/index.htm>), přičemž jeho tištěná podoba je vydávána s podporou Ministerstva školství a vědy Makedonské republiky. Širší redakční rada sborníku zahrnuje nejen makedonské badatele, ale i mezinárodní odborníky z Jugoslávie, Slovinska, Bulharska, Rakouska a Ruska.

Badatelské zaměření sborníku, vydávaného jediným výzkumným a pedagogickým etnologickým pracovištěm této bývalé svazové republiky bývalé Jugoslávie, sahá od tradičního evropské etnologie přes folkloristiku až k jednotlivým podoborům antropologie (sociální, kulturní, historická, lingvistická), přičemž geograficky je sborník zaměřen striktně regionálně, na území Makedonie a jihovýchodní Evropy. Podobně jako mnoho současných periodik v státech bývalého východního bloku, je tedy koncept sborníku jakýmsi průsečíkem dvojího badatelského zaměření, tedy tradiční evropské etnografické disciplíny spojené s folkloristikou, a anglosaské antropologie. Tomuto konceptu ostatně odpovídá i tematické členění sborníku na dvě oddělené sekce, *Etnicita a etnické procesy* a *Etnologie – Lidová kultura* (od roku 2003 přejmenované na *Tradiční kultury a společnosti*). Každé číslo (v rozsahu okolo 300 stran) obsahuje okolo deseti studií při-

spěvovatelů z celé Evropy (kromě Makedonie např. i ze Slovinska, Řecka, Polska, Ruska, Dánska, atd.). Široké rozpětí sekce etnických studií dokládají jak studie o jednotlivých balkánských etnikách, jako Makedoncích (Jezernik, Bozhidar: *Macedonians: Conspicuous by Their Absence Only*, č. 2/2002, s. 30–79) či Pomacích (Brunnbauer, Ulf: *The Dynamics of Ethnicity: Pomak Identities*, č. 2/2002, s. 80–115), tak i studie věnované širším otázkám konstruování a využití etnických symbolů ve veřejném diskurzu (Risteski, Ljupcho S.: *The Ethnic Symbols and the Politics*, č. 2/2002, s. 130–139, Trpeski, Davorin: *Understanding of Tradition and Ethnic Characteristics, and Their Utilization in the Pre-Election Campaign*, č. 2/2005, s. 140–149, Murshich, Rajko: *Games of Identification And Self-Presentation: Local Radio Broadcast in Skopje, Macedonia*, č. 3/2003, s. 10–47, Trpeski, Davorin: *Ethno-Myths on the Macedonian Political Scene*, č. 3/2003, s. 90–103, aj.). Sekce věnovaná tradičním kulturám obsahuje jak témata ryze folkloristická (Lafazanovski, Ermis: „*The Legend of the Dragon from the Ohrid Lake*“: *Interpretation of Its Regional Authenticity*, č. 2/2002, s. 164–179), tak i spojujících folkloristiku s široce chápaným kulturnědějinným badáním (Jakimovska, Ilina – Kasprzak, Katarzyna: *Theological, Artistic and Ethnological Aspects of St. John The Baptist*, č. 2/2002, s. 180–199, Jakimovska, Ilina: *Searching For „Yesterday’s Man“ – Connecting Historical and Proverbial Wisdom*, č. 2/2002, s. 200–227), přičemž největší podíl tvoří studie ryze etnografické, zaměřené jak na konkrétní etnika či lokální komunity (Obrembski, Jozef: *Ritual and Social Structure in*

a Macedonian Village, č. 2/2002, s. 228–251, Svetieva, Aneta: *Female Seniority Principle and Accompanying Elements in the Traditional Culture of Macedonians*, č. 3/2003, s. 120–135, Mirchevska, Mirjana: *The Villages As Social And Economic Communities in the Region Of Gorna Reka*, č. 3/2003, s. 136–164, Cveta-novska, Jelena: *The Curse as a Revenge – Ritual, Magical and Social Aspects*, č. 3/2003, s. 164–187, Schwartz, Jonathan M.: „*Resen is the Biggest Village*“ – *Towards a Community Study*, č. 3/2003, s. 188–251) tak i na tematiku obecně slavistickou (Tolstaya, Svetlana M.: *Time as an Instrument of Magic: Compressing and Prolonging of Time in the Slavic Folk Tradition*, č. 3/2003, s. 104–119). Studie jsou doplněny zprávami, rozhovory a recenzemi, prezentující etnickou problematiku nejen z badatelského, ale i politického hlediska – viz např. rozhovory s představiteli politické organizace makedonské národnostní menšiny v Řecku (Voskopoulos, Pavlos: *We Who Don’t Exist*, č.2/2002, s. 151–161) či v Albánii (Fetahu, Kimet: *We are Requesting The Same Rights as the Albanians in Macedonia*, č. 3/2003, s. 253–257). Pro badatele zabývající se Balkánem je mimo jiné zajímavý obsahově sice poněkud nevyrovnaný, ale heuristicky velmi cenný přehled šedesáti sedmi internetových stránek zajímavých pro etnology a antropology (Age-loupoulos, Georgios: *Internet Resources for Social Anthropologists Working in and on the Balkans*, č. 2/202, s. 253–292).

Inspirací i pro naše poměry je striktně dvojjazyčná podoba sborníku, ve kterém jsou studie publikovány jak v makedonštině, tak v angličtině. Svým celkovým konceptem, vázaným na výzkum etnicity

(v kontextu bývalé Jugoslávie a Balkánu obecně bezesporu aktuálním a atraktivním), využití dvojice komplementárních badatelských diskurzů, a konečně svým pevným regionálním zakotvením (ovšem doplněným plodnou mezinárodní spoluprací) představuje sborník zajímavou prezentaci zaměřenou etnologických věd v někdy neprávem opomíjeném a pro (nejen) středoevropské etnology, antropology a folkloristy přitom vysoce pozoruhodném regionu.

Petr Janeček

Bonnie C. Wade:
**THINKING MUSICALLY:
 EXPERIENCING MUSIC,
 EXPRESSING CULTURE,**
 Oxford University Press, edice
The Global Music Series, New
 York – Oxford 2004

**Adelaida Reyes: MUSIC IN
 AMERICA,** Oxford University
 Press, edice *The Global Music
 Series*, New York – Oxford
 2005, 123 s. + CD (33 ukázek)

Zatímco celá jedna generace etnomuzikologů (a s nimi i někteří muzikologové) používala od 70. let Blackingovu definici hudby jako „humanly organized sound“, zdá se, že v několika posledních letech dochází ke změně chápání směrem k „doing music“, podle Christophera Smalla dokonce „musicking“. Posun důrazu je tedy zřejmý: od znějícího objektu k aktivitě, která tento objekt uvádí v existenci. Tomu odpovídá i nově pojatá řada poměrně út-

lých publikací, určených bakalářským studentům a veřejnosti, která sice nemusí být vybavena muzikologickou terminologií, ale touží nahlédnout pod povrch hudebního dění určité oblasti. Řada se jmenuje *The Global Music Series* a z jejich plánovaných 17 svazků má být patnáct věnováno hudbě větších či menších oblastí; dva svazky, jejichž autorkami jsou generální editorky celé řady – Bonnie Wade a Patricia Sheenan Campbell – pojednávají hudbu, resp. dva její klíčové aspekty – muzikologickou systematiku a hudební pedagogiku – komparativně.

Thinking Musically je vlastně referenční kniha, která poskytuje zájemci jednak orientaci v hudební terminologii (co jsou kupříkladu idiofony, heterofonie nebo polyrytmika, tedy pojmy, s nimiž se bude setkávat v dalších svazcích). Druhým zřejmým záměrem autorky je vytvořit systematickou základnu, která umožní srovnání různých aspektů hudby po celém světě: instrumentář (a také pojetí jeho systematiky v různých kulturách), organizaci hudebního času, otázky výšky tónu (do konceptu anglického pojmu „pitch“ se ovšem vejde mnohem víc, vlastně celá problematika melodiky a jejího horizontálního i vertikálního uspořádání), i otázky hudební struktury.

Tyto čtyři víceméně muzikologické kapitoly jsou rámovány kapitolami hudebně-antropologickými. V první jsou zmíněny základní hudební kategorie, jimiž se etnomuzikologie běžně zabývá: lidé (hudebníci i posluchači), hudba (znějící fenomén, různé významy pojmu hudba; hudební hodnoty), význam (hudební i textový), užití hudby, proces transmise (je zmíněn jak orální, tak i psaný). Předposlední kapitola se věnuje otázkám kulturních – a tedy